

2022

SANSKRIT

(Honours)

Paper Code : VII - A & B

(New Syllabus)

Full Marks : 100

Time : Four Hours

Paper Code : VII - A

(Marks : 20)

Choose the correct answer.

Each question carries 1 Marks.

1. How many गुणऱ are there in वैदधी रीति according to Daᅇᅇin ?
 - (A) 10
 - (B) 9
 - (C) 7
 - (D) 11
2. In the beginning of Mahākāvya —
 - (A) हास्यरसात्मक-श्लोकः
 - (B) अनिष्टप्राप्तिविषय-श्लोकः
 - (C) इष्टपरिहाराय-श्लोकः
 - (D) वस्तुनिर्देशकश्लोकः
3. Daᅇᅇin is the poet of—
 - (A) वैदधीरीतिः
 - (B) गौडीयरीतिः
 - (C) पाञ्चालीरीतिः
 - (D) शौरसेनीरीतिः

4. In the period of Daṇḍin , the high class of the society had to use the language for conversation—
- (A) देशीयः
(B) प्राकृतः
(C) मागधी
(D) संस्कृतः
5. Which is the सर्वरसनिष्ठगुणः of the Kāvyaḍarsa ?
- (A) माधुर्यगुणः
(B) प्रसादगुणः
(C) समाधिगुणः
(D) श्लेषगुणः
6. Who is the founder of Riti School?
- (A) दण्डी
(B) भामहः
(C) वामनः
(D) मम्मटः
7. How many काव्यऽ are mentioned according to Kāvyaḍarsa ?
- (A) 5
(B) 4
(C) 3
(D) 2
8. What is the language of कर्णाटकः ?
- (A) लाटी
(B) महाराष्ट्री
(C) गौड
(D) शौरसेनी

9. “विलुलित मकरन्दा मञ्जरीनर्तयन्ति” is the example of—
- (A) श्लेषगुणः
(B) समाधिगुणः
(C) उज्जगुणः
(D) प्रसादगुणः
10. “समासभूयस्त्वमेतद् गद्यस्य जीवितम्”—This definition is include—
- (A) समता
(B) समाधि
(C) उदारता
(D) उज्जः
11. What is the meaning of the word ‘कादम्बरी’ ?
- (A) औषधः
(B) सरोवरः
(C) सुरा
(D) सुन्दरी नारी
12. Name the गौत्र of Bāṇbhāṭṭa —
- (A) काश्यपः
(B) वात्स्यः
(C) मौद्गल्यः
(D) शाण्डिल्यः
13. Who is the mother of महाश्वेता ?
- (A) गौरी
(B) लक्ष्मी
(C) मनोरमा
(D) विलासवती
14. Where was विन्ध्याटवी situated?
- (A) भारतवर्षस्य उत्तरभागे
(B) भारतवर्षस्य पश्चात्भागे
(C) भारतवर्षस्य अग्रभागे
(D) भारतवर्षस्य मध्यभागे

15. Which is the capital of King ताडापीड ?
- (A) मालवः
(B) उज्जयिनी
(C) विदिशा
(D) मगधः
16. Daṇḍin is an inhabitant of—
- (A) कोशलः
(B) मगधः
(C) काञ्ची
(D) विदिशा
17. Who invades the kingdom of सिंहवर्मा ?
- (A) अपहारवर्मा
(B) सितवर्मा
(C) दारुवर्मा
(D) चण्डवर्मा
18. What is the daughter name of king 'सिंहवर्मा' ?
- (A) सुरतमञ्जरी
(B) अम्बालिका
(C) अम्बा
(D) अवन्तीसुन्दरी
19. Which is the capital of king 'राजवाहनः' ?
- (A) अङ्गः
(B) मिथिला
(C) मगधः
(D) मालभः
20. "स्मरः तस्या हंसगामिनि हंसकथायाः"—Who is the speaker of this line?
- (A) दर्पसारः
(B) अवन्तीसुन्दरी
(C) चण्डवर्मा
(D) राजवाहनः

Paper Code : VII - B

(Marks : 80)

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

Unit - I

1. Answer any **one** of the following questions :

(a) Write a clear notes on the definition of Kāvya'darśa as given by Daṇḍin . What according to him are the various types of Kāvya? How does he characterise them?

10

(b) Name the ten guṇas , enumerated by Daṇḍin . Define and illustrate any three of them.

10

(c) Discuss How Daṇḍin attacks the grounds of differentiation between कथा and आख्यायिका।

2. Explain any **two** of the following verses in Sanskrit.

5×2=10

(a) गुणदोषानशास्त्रज्ञः कथं विभजते जनः ।

किमन्धस्याधिकारीऽस्ति रूपभेदोपलब्धिषु ॥

(b) इदमन्धं तमः कृत्स्नं जायते भुवनत्रयम् ।

यदि शब्दाह्वयं ज्योतिरासंसारं न दीप्यते ॥

(c) न्यूनमप्यत्र यैः कश्चिदङ्गैः काव्यं न दुष्यति ।

यद्युपान्तेषु सम्पत्तिराराधयति तद्विदः ॥

(d) इक्षुक्षीरगुड़ादीनां माधुर्यस्यान्तरं महत् ।

तथापि न तदाख्यातुं सरस्वत्यापि शक्यते ॥

Unit - II

3. Write a detailed note on any **one** of the following in Sanskrit :

10

(a) अनुप्रास

(b) उपमा

(c) निदर्शना

4. Define and illustrate in Sanskrit any **two** of the following :

5×2=10

(a) एकावली

(b) स्वभावोक्ति

(c) विभावना

P.T.O.

- (d) दृष्टान्त
(e) परिणाम
5. (a) Distinguish between any **two** of the following : 5×2=10
- (i) उत्प्रेक्षा and सन्देह।
(ii) परिणाम and रूपक।
(iii) उपमा and प्रतिवस्तूपमा।
(iv) विभावना and विशेषोक्ति।

Or

- (b) Trace and name the Alamkāras in any two of the following : 5×2=10
- (i) असमाप्तजिगीषस्य स्त्रीचिन्ता का मनस्विनः।
अनाक्रम्य जगत् कृतस्नं न सन्ध्यां भजते रविः ॥
- (ii) स्वप्नो नु माया नु मतिभ्रमो नु।
क्लिष्टं नु तावत्फलनेव पुण्यम्।
आसन्नवृत्त्यै तदतीतमेते
मनोरथा नाम तटप्रापाताः ॥
- (iii) नेदं नभोमण्डलमुराशि नैताश्च तारा नवफेनभङ्गाः।
नायं शशी कुण्डलितः फणीन्द्रो नासौ कलङ्कः शयितो मुरारिः ॥
- (iv) पादाहतं यदुथ्याय मूर्द्धानमधिरोहति।
स्वस्थादेवापमानेऽपि देहिनस्तद्वरं रजः ॥

Unit - III

6. Discuss the position of Bāṇa in the Sanskrit prose literature. 10

Or

What was the wonder attracted by the parrot in the royal court? Sketch a pairful life of the child parrot.

7. Translate into English or Vernacular (any **one**) : 5
- (a) उपजातकुतूहलस्तु राजा समीपवर्तिनां राज्ञाम् आलोक्य मुखानि को दोषः प्रवेश्यतामित्यादिदेश। अथ प्रतिहारी नरपतिवचनानन्तरमुखाय तां मातङ्ग कुमारीं प्रावेशयत्।
- (b) इत्यवमुधारयत्येव तस्मिन्नशिशिर किरणमम्बरतलस्य मध्यमारूटमावेदयन्, नाडिकाच्छेदप्रहतपटुपटहनादानुसारी मध्याह्नशङ्खध्वनिरुदतिष्ठत्। तमाकर्ण्य च समासन्नस्नानसमयो विसर्जितराजलोकः क्षितिपतिरास्थानमण्डपादुत्तस्थौ।

Unit - IV

8. “अद्यव सितश्च ममाद्य शापः”—Who said this and to whom it was said? What was the curse? How was she free from the curse? 10

Or

What do you mean by पदलालित्य ? Write a detailed note on पदलालित्य of the poet Daṇḍin by citing reference from your text.

9. Translate into English or Vernacular any **one** of the following extracts : 5

- (a) तस्या मे नभसि नलिनलुध्वमुग्धकल हंसानुबद्धवक्त्रायास्तन्निवारणक्षोभविच्छिन्नविगलिता हारयष्टिर्यदृच्छ्या जातु हैमवते सरसि मन्दोदके मनग्नोन्मग्नस्य महर्षेर्मार्कण्डेयस्य मस्तके मणिकिरण द्विगुणित पलितमपतत्।
- (b) स तु स्वभावधीरः सर्वपौरुषातिभूमिः तु सहिष्णुतैकप्रतिक्रियां दैवीमेव तामापदभवधार्य “स्मर तस्या हंसगामिनि। हंसकथायाः। सहस्व वासु मासद्वयम्” इति प्राणपरित्यागरागिणीं प्राणसमां समाश्वास्यारिवश्वतामयासीत्।
-